

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
“Дніпровська політехніка”

Кафедра менеджменту

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
завідувач кафедри

Швець В.Я.

«14» вересня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“Менеджмент у неприбутковій сфері”

Галузь знань.....	07 Управління та адміністрування
Спеціальність.....	073 Менеджмент
Освітній рівень.....	Шостий, бакалавр
Освітня програма.....	Менеджмент
Статус.....	вибіркова
Загальний обсяг.....	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю.....	залік диференційований
Термін викладання.....	4 семестр, 8 чверть
Мова викладання.....	українська

Викладачі: к.е.н., доцент Грошелева О.Г.

Дніпро
НТУ «ДП»
2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Менеджмент у неприбутковій сфері» для бакалаврів спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. менеджменту – Д. : НТУ «ДП», 2021. – 13 с.

Розробник – Грошелева О.Г.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 073 Менеджмент (протокол № 1 від 07.09.2021).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	5
6.1 Шкали	5
6.2 Засоби та процедури	5
6.3 Критерії	7
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ...	10
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	10

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладення навчальної дисципліни «Менеджмент у неприбутковій сфері» є поглиблення теоретичних знань, оволодіння сучасними методичним інструментарієм, практичними навичками управління організацією, що належить до третього сектору економіки – працює у неприбутковій (некомерційній) сфері.

Реалізація мети вимагає адекватний відбір змісту навчальної дисципліни дисциплінарним результатам навчання (ДРН).

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ДРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
	зміст
ДРН 1	володіти ґрунтовними знаннями щодо теорії, методології та методики практичного використання інструментів менеджменту неприбуткової сфери
ДРН 2	демонструвати навички планування, організації, виконання та обліку бюджетів організації неприбуткової сфери
ДРН 3	розробляти та впроваджувати гнучкі стратегії управління ресурсами організації з урахуванням специфіки неприбуткової сфери
ДРН 4	вибудовувати систему ефективних внутрішніх та зовнішніх комунікацій

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
36 Правознавство	Р1 Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України
Ф2 Менеджмент Ф15 Маркетинг Ф10 Фінанси підприємств	Р 3 Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства
Б3 Мікроекономіка Б4 Макроекономіка	Р 4 Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень
Ф2 Менеджмент Ф15 Маркетинг Ф10 Фінанси підприємств	Р5 Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації
Ф9 Управління персоналом Ф2 Менеджмент	Р9 Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи
Ф2 Менеджмент	Р12 Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		денна		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	60	16	44	6	54
практичні	60	16	44	4	56
лабораторні	-	-	-	-	-

семінари	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	32	88	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	60
ДРН1	ТЕМА 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ МЕНЕДЖМЕНТУ У НЕПРИБУТКОВІЙ СФЕРІ	7
	1.1 Неприбуткові установи та організації: визначення, ознаки неприбутковості	
	1.2 Ретроспективний огляд неприбуткової сфери в Україні та світі	
	1.3 Стан та перспективи розвитку неприбуткової сфери в Україні	
	1.4 Класифікація неприбуткових організацій	
	1.5 Теорії неприбуткової сфери: макро- та мікро- рівні	
	1.6 Вміння, якості та компетентності менеджера неприбуткової організації	
ДРН1	ТЕМА 2 ЮРИДИЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ	7
	2.1 Реєстрація	
	2.2 Податковий статус неприбуткової організації	
	2.3 Доходи неприбуткових організацій, що підлягають оподаткуванню	
ДРН2	ТЕМА 3 НЕПРИБУТКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЇЇ СТРАТЕГІЯ	7
	3.1 Мета, місія, бачення	
	3.2 Стратегічне планування та стратегічний менеджмент	
	3.3 Робочий план неприбуткової організації	
	3.4 Моніторинг та оцінка стратегії розвитку неприбуткової організації	
	3.5 Процедури	
ДРН3, ДРН2	ТЕМА 4 ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ДЛЯ НЕПРИБУТКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ	7
	4.1 Ключові системи та процедури фінансового управління для неприбуткової організації	
	4.2 Інструменти створення дієвої фінансової системи неприбуткової організації	
	4.3 Фінансовий контроль виконання проектів/програм	
ДРН3,	ТЕМА 5 УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НЕПРИБУТКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ	7
	5.1 Особливості набору та відбору персоналу у неприбутковій організації	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	5.2 Сучасні теорії мотивації та можливості їх реалізації в умовах неприбуткової організації	
	5.3 Управління волонтерами	
ДРН2, ДРН3, ДРН4	ТЕМА 6 РЕСУРСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ НЕПРИБУТКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ	9
	6.1 Фандрайзинг	
	6.2 Стратегії отримання доходу	
	6.3 Державна підтримка	
ДРН1	ТЕМА 7 СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО	7
	7.1 Теоретичні засади розуміння соціального підприємництва	
	7.2 Теорії соціального підприємництва	
	7.3 Соціальне підприємництво: світова практика та досвід України	
ДРН14	ТЕМА 8 КОМУНІКАТИВНА ПОЛІТИКА У НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ	9
	8.1 Принципи взаємодії неприбуткової організації із оточуючим середовищем	
	8.2 Стратегія та тактика PR у неприбуткових організаціях	
	8.3 Етапи планування та проведення PR-кампаній	
	8.4 Вибір каналів комунікацій	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
ДРН1, ДРН2, ДРН3, ДРН4	Теоретико-методичні засади менеджменту у неприбутковій сфері	7
	Юридичні аспекти створення та діяльності неприбуткових організацій в Україні	7
	Неприбуткова організація та її стратегія	7
	Фінансовий менеджмент для неприбуткової організації	7
	Управління персоналом неприбуткової організації	7
	Ресурсний менеджмент неприбуткової організації	9
	Соціальне підприємництво	7
	Комунікативна політика у неприбуткових організаціях	9
	РАЗОМ	120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та конвертаційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Конвертаційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час екзамену за бажанням студента
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: <ul style="list-style-type: none"> - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності 	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: <ul style="list-style-type: none"> - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання 	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі.	70-73

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ♦ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ♦ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ♦ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ♦ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання.
Дистанційна платформа MOODL.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Халецька А.А. Неприбуткові організації та їх значення в реалізації соціальної політики держави. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2010 № 3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=114>

2. Висіцька І. Створення неприбуткової організації: перші кроки. *газета «Бухгалтерія»*. № 26 (1273) від 26.06.2017. с. 21-25

3. Гура Н. О. Неприбуткові організації в Україні: особливості діяльності та класифікація [Електронний ресурс] / Н. О. Гура // *Економіка*

4. України. – 2012. - №8. – С. 23 – 31. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2012_8_4

5. Откаленко О.М. Аналіз управління діяльністю неприбуткових організацій. *Вісник ЖНАЕУ*. 2017. № 2 (62), т.2. С. 98 – 104.

6. Мелех Л.В. Проблеми визначення поняття «неприбуткова організація» у термінологічній базі норм різних галузей права [Електронний ресурс] / Л.В. Мелех, О.В. Візньак. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/31933/4/17-103-109.pdf>.

7. Савчук В.К. До аналітичного забезпечення управління діяльністю неприбуткових організацій [Електронний ресурс] / В. К. Савчук. - Режим доступу: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/view/67351>.

8. Фандрайзинг: як і де залучити кошти громадським організаціям. URL: <https://www.prostir.ua/?kb=fandrajzynh-yak-i-de-zaluchaty-resursy-hromadskym-orhanizatsiyam>

9. Nonprofit Fundraising 101: A Practical Guide to Easy to Implement Ideas and Tips from Industry Experts Paperback – January 19, 2016. 319 p.
10. Ted Hart, James M. Greenfield, Sheeraz D. Haji. People to People Fundraising: Social Networking and Web 2.0 for Charities 1st Edition 262 p.
11. Каменко І.С. Соціальне підприємництво в Україні. Економіко-правовий аналіз. Аналітичний звіт. 2020. 37 с.
12. Борисова Т.М. Напрями імплементації маркетингу до вітчизняної практики неприбуткових суб'єктів. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2015. № 4. С. 59 – 67.